

02 jun 2006 -16:13

Hoort bij [Ministerraad van 2 juni 2006](#)

Verzekering rechtsbijstand

Toegang tot het gerecht voor alle burgers

Toegang tot het gerecht voor alle burgers

Op voorstel van mevrouw Laurette Onkelinx, Minister van Justitie, en mevrouw Freya Van den Bossche, Minister van Begroting en Consumentenzaken, keurde de Ministerraad de orientatienota en het raamcontract inzake de verzekering 'rechtsbijstand' goed. Sedert het begin van deze regeerperiode werden verschillende maatregelen genomen om de toegang tot het gerecht te verbeteren voor de minst bedeelden. Het gaat hier onder meer over: - Het gratis eerste advies, 'de eerstelijns juridische bijstand' Ter herinnering: dit eerste juridische advies wordt verstrekt door rechtsbeoefenaars tijdens de juridische zittingen die georganiseerd worden in de justitiepaleizen, de vredegerichten, de justitiehuisen, bepaalde gemeentelijke administraties, de meeste OCMW's en verschillende vzw's die over een juridische dienst beschikken. De forfaitaire bijdrage van 12,39 euro die in de meeste gevallen gevraagd werd, is sedert 1 januari 2004 afgeschaft. Het eerste advies is dus gratis voor iedereen, ongeacht het inkomen. - Een verhoging van de toegangsrempels om te genieten van de 'tweedelijns juridische bijstand' (vroeger 'pro deo') Op 1 januari 2004 werden de drempels om toegang te hebben tot de 'tweedelijns juridische bijstand' - met name de (gedeeltelijke) gratis toegang tot de bijstand van een advocaat in het kader van een rechtszaak - met 12,65% verhoogd, om nader aan te sluiten bij het gewaarborgd minimumloon. Een veel groter aantal mensen kon zodoende genieten van een betere toegang tot het gerecht: niet alleen degenen die een uitkering ontvangen, maar ook bepaalde loontrekkenden of zelfstandigen. - Een belangrijke verhoging van de budgettaire middelen voor de financiering van de juridische bijstand. Gelijktijdig hiermee werden de budgettaire middelen aanzienlijk verhoogd: in 2003 werd in de loop van het jaar het aanvankelijke budget van 25,6 miljoen euro opgetrokken met 2,5 miljoen euro (+ 10%). In 2004 werd een budget van 36,1 miljoen euro vrijgemaakt (+ 28,3%) en in 2005 bedroeg het budget meer dan 43 miljoen euro (+ 19,1%). Deze opeenvolgende verhogingen zorgden voor een bijna verdubbeling van het budget voor de juridische bijstand. Dit maakte onder meer het volgende mogelijk: - Een vermeerdering van het aantal personen die kunnen genieten van juridische bijstand; - De voortdurende vermindering van de honorering van de advocaten die deze juridische bijstand verstrekken werd een halt toegeroepen. Zodoende werden meer ervaren advocaten ertoe aangezet om in dit kader prestaties te verrichten. Verder werden er nog andere wetgevende of reglementaire initiatieven genomen die een betere toegang tot het gerecht mogelijk maken, zoals: - De vereenvoudiging van de toekenningsprocedure voor rechtsbijstand; - Het verbeteren van de toegang tot het gerecht in het kader van grensoverschrijdende zaken; - De mogelijkheid voor de personen die zich in een situatie van overmatige schuldenlast bevinden om van juridische bijstand te genieten; - De veralgemening van het beroep doen op de bemiddeling, een manier die wordt voorgesteld om buiten de rechtbank om conflicten op te lossen: een snelle en efficiënte manier, die ook veel goedkoper is dan een rechtszaak. Echte toegang voor iedereen. Het voorgaande maakt duidelijk

dat de minst bedeelden kunnen genieten van gratis of gedeeltelijk gratis rechtsbijstand. Ook de meest goeuden hebben geen probleem om de kosten van een rechtszaak te dragen. Maar dit probleem stelt zich wel voor de grote meerderheid van de rechtsonderhorigen: het is ontoelaatbaar dat de middenklasse van onze samenleving geen reële toegang heeft tot het gerecht. In deze optiek heeft de Minister van Justitie vele maanden gewerkt aan de mogelijkheden tot hervorming, zodat de toegang tot het gerecht daadwerkelijk voor iedereen gegarandeerd is. Om een eventuele hervorming tot een goed einde te brengen was het nodig dat alle betrokken actoren werden bevraagd, zowel de actoren van de justitie, zoals de Orden van advocaten of de Hoge Raad voor de Justitie, als de verbruikersverenigingen of Assuralia. De verzekering rechtsbijstand De keuze viel op de oplossing van een verzekering rechtsbijstand. De verzekering rechtsbijstand is immers een eenvoudig, efficiënt en niet verplichtend middel dat ter beschikking is van de burgers om zich te beschermen tegen het financiële risico van een rechtszaak. Op deze wijze wordt kunnen ze hun rechten doen gelden voor de rechtbank, zowel als eiser dan als verweerder. Sedert meerdere maanden zijn de Minister van Justitie en de Minister van Begroting en Consumentenzaken onderhandelingen gestart met Assuralia, teneinde de nadere regels te definiëren voor het aan de burger ter beschikking stellen van een dergelijke verzekeringsovereenkomst. Deze onderhandelingen zijn uitgelopen op de realisatie van een ontwerp van een model van verzekeringscontract rechtsbijstand, dat als basis zal dienen door de verzekeringsmaatschappijen die dergelijke diensten aanbieden. De realisatie van een dergelijk modelcontract heeft tot doel tegemoet te komen aan de belangen van een zo groot mogelijk aantal burgers, door het aanbieden van een volledig product dat financieel aantrekkelijk is, waarbij gezorgd wordt dat het voor de verzekeraars economisch gezien houdbaar blijft. Welke voordelen heeft de verzekering 'rechtsbijstand' die de regering onderhandelde? Er bestaan momenteel verschillende verzekeringscontracten voor rechtsbijstand, maar het toepassingsgebied daarvan is vaak beperkt bovendien genieten deze contracten van geen enkele afdwingbare omkadering inzake het minimaal gedekte risico, het bedrag van de premie of dat van de franchise die wordt toegepast bij schadegevallen. Alhoewel de 'all-in' rechtsbijstandverzekeringen redelijk wat succes kennen in Duitsland en Nederland en iets minder in Frankrijk, blijken ze in België relatief onbeduidend te zijn. Het ontwerp van modelcontract dat door de regering werd onderhandeld met de verzekeraars stelt een oplossing voor die ernstig is, kwalitatief, tegen een redelijke prijs en voor een dekking die uitgebreid is tot de meest voorkomende situaties die elke rechtsonderhorige voor de hoven en rechtbanken kan brengen. - Het bedrag van de premie Het ontwerp van modelcontract dat door de regering werd onderhandeld beperkt het maximumbedrag van de jaarlijkse premie op 144 euro, exclusief taksen. De regering zal een budgettaire inspanning leveren (1 miljoen euro op jaarbasis) door het afschaffen van de taks van 9,25% die momenteel geheven wordt op de verzekeringspremies. Voor degenen die deze verzekering onderschrijven zal het dus maximaal 12 euro per maand kosten. - Het bedrag van de franchise bij een schadegeval De franchise zal niet meer dan 250 euro mogen bedragen. Bovendien zal deze franchise niet worden geëist indien een beroep wordt gedaan op de manieren om conflicten in der minne te regelen, zoals de bemiddeling, die recent door de wet van 21 februari 2005 werd ingevoegd in het Gerechtelijk Wetboek. - De dekking Naast de burgerlijke aansprakelijkheidsverzekering auto en verzekering burgerrechtelijke aansprakelijkheid met betrekking tot het privé-leven (de zogenaamde 'familiale') kunnen er ook in andere rechtsdomeinen heel wat geschillen kunnen ontstaan: met een echtgenoot, een handelaar, bij een nalatenschap, met een eigenaar, een aannemer, de fiscale of een andere administratie... Het ontwerp van modelcontract rechtsbijstand stelt een substantiële dekking voor (bijna

alle materies), met redelijke tussenkomstlimieten voor de verzekeraar. Om het product financieel toegankelijk te houden zullen bepaalde materies, waaronder het arbeidsrecht (ten laste genomen via andere financieringsbronnen, zoals voor de personen die aangesloten zijn bij een vakvereniging en de juridische bijstand voor degenen die sociaal uitkeringsgerechtigde zijn) en de contentieuze echtscheidingszaken (een onvermijdelijk risico, drie echtscheidingen op vier in Brussel) toegankelijk zijn, maar dan wel het voorwerp zijn van een bijkomende premie. Er moest dus een compromis worden gevonden tussen het bedrag van de premie en omvang van de verzekerde materies, teneinde te vermijden dat de verzekeraars producten moeten aanbieden die financieel aantrekkelijk zijn maar die verder geen inhoud hebben, omdat de lijst met uitsluitingen groter zou zijn dan wat gedekt wordt. Het ontwerp van raamcontract zal ter raadpleging worden overgezonden aan de Ordre des barreaux francophones et germanophone, de Orde van Vlaamse balies, Test-Aankoop, de Raad voor het Verbruik, de Commissie voor het Bank-, Financie- en Assurantiewezen en aan de Commissie voor Verzekeringen. De vereiste wettelijke en reglementaire bepalingen voor het opstellen van het modelcontract zullen worden uitgewerkt, zodat ze op 1 januari 2007 van kracht kunnen worden. De regering hoopt met dit initiatief de rechtsonderhorigen aan te moedigen om een verzekering rechtsbijstand te onderschrijven, waardoor ze veel makkelijker toegang tot het gerecht zullen hebben.

Gepubliceerd door FOD Kanselarij van de Eerste Minister - algemene directie Externe Communicatie

Persdienst van vice-eersteminister en minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid, belast met Beliris en Culturele Instellingen, Laurette Onkelinx
Handelsstraat 78-80
1040 Brussel
België
+32 2 233 51 11
<http://www.laurette-onkelinx.be/>